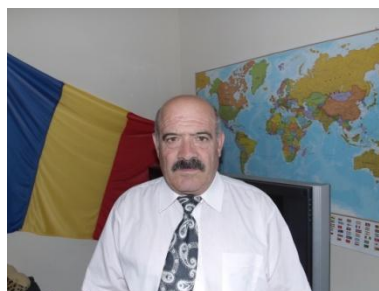

Un „fiu rătăcitor” venind mereu Acasă...

...Așa-l percep eu pe Jacob Cazacu-Istrati, așa-l văd și alții, la fel se autodefiniște el însuși, într-o poezie: „*America-i pământ de neuitat, bogat,/ Dar iubesc Codrul, casa mea din deal,/ Mă simt Columb, la mine-n sat / Și Amerigo-n portul Montreal [...]*” (**Sunt pionier...**).

Îl cunoșteam destul de bine înainte de a-l întâlni și a sta de vorbă, prima dată – era într-o zi geroasă, de la mijlocul iernii trecute – când i-am auzit vorba blândă și i-am văzut chipul blajin. Îl știam din articole și diferite luări de atitudine ale fruntașilor diasporei române din Canada, și m-a mirat acest contrast: pe cât de ferm, vehement chiar, îmi părea în scrieri, pe atât de bun s-a arătat „la un pahar de vorbă”. Vocea lui, fiecă cuvânt rostit de el, efectiv, emanau blajinătate. Ce-i drept, până la un moment. Până când am ajuns la realitățile de Acasă – aceste realități cumplite care l-au și făcut un „fiu rătăcitor”. Cum au devenit, de altfel, și alte sute de mii de conaționali de-ai noștri, risipiți în patru vânturi, pentru a duce un trai destoinic, pentru a-și salva familia, oamenii apropiați și dragi – de înjosire, apăsare psihică și chiar durere fizică – toate cu un început, dar fără un sfârșit plauzibil. Totuși, nu am putut să nu observ, să nu rețin și o diferență, esențială, între autorul acestei cărți și alții, poate majoritatea românilor, inclusiv a basarabenilor plecați în lumea largă. Nu mai e un secret pentru nimeni: dintre cei plecați, dintre cei care au gustat din avantajele unui trai așezat – în Europa de Vest sau în America de Nord – doar un număr foarte mic doresc să revină Acasă. Mai mult: un procent semnificativ dintre aceștia nici nu doresc să mai audă de Patrie, unii luptă chiar ca să-și smulgă definitiv din suflet imaginea baștinei, amintirile despre cei dragi, rămași să vegeteze la vatra strămoșească.

Jacob Cazacu-Istrati, dimpotrivă, trăiește cu un dor mocnind mereu în suflet pentru Acasă. Un dor, ce-i drept, dedublat cumva. După propria-i destăinuire, în prezent trăiește cu și între două doruri: un dor mare față de plaiul natal, de casa părintească - când se află în Canada, la copiii săi; iar când vine acasă îl copleșește dorul neconținut de copiii și nepoții din Canada...

M-am întrebat care ar fi resorturile acestei legături atât de strânse cu patria primară – baștina, dar concomitant – și cu patria cea mare, România, legături care parcă nici nu ar putea fi rupte cumva, cândva, de cineva? O explicație am găsit-o într-o frântură de biografie: dl Jacob Cazacu-Istrati este un descendent al înflăcăratului patriot român basarabean Ion Codreanu, deputat în Sfatul Țării, respectat și iubit de cei mai de seamă politicieni din România Mare, neînfrânt atunci când a ajuns pe mâna ocupanților sovietici... Căci, în cele din urmă, până și aceștia au recunoscut sinceritatea, profunzimea, curățenia, incoruptibilitatea patriotismului clădit pe românism, încât l-au lăsat pe “moș Ion Codreanu” să se întoarcă Acasă. (Da, “schimbându-l” pe o ticăloasă care a adus molima comunismului și în România,

să nu uităm însă că pentru Komintern tocmai gunoaie alde Ana Pauker erau considerate “cadre de aur”!). Apoi, în devenirea lui Iacob Cazacu-Istrati și-a spus cuvântul, fără doar și poate, specializarea cărei i s-a consacrat cu admirabilă pasiune: istoria, istoria cea adevărată, deci, și frapantă, miraculoasă, capabilă să răsădească cel mai adânc iubirea de popor și de Patrie. În fine, a intervenit și harul său poetic, dragostea pentru cuvântul potrivit în rime extinzându-se asupra Limbii Române ca fenomen ontologic, ca parte indispensabilă a unei vieți de om ce vrea și trebuie să fie vrednic, mândru, demn – și ca om, dar și ca fiu al națiunii sale, ca ostaș al Cetății.

Așadar, autorul acestei cărți nu este o persoană chiar ordinară. Și cum metaforele, limbajul publicistic pot, uneori, să și inducă în eroare cititorii, vom recurge în continuare, pe un segment destul de întins, la relatarea seacă, dar exactă, cu miros de document.

Iacob Cazacu-Istrati este istoric, publicist, poet, participant energetic la diverse manifestări cu caracter civic și cultural-literar. Născut la 4 noiembrie 1954, în Sărătenii Vechi, județul Orhei, și-a petrecut-o copilăria în Vadul-Leca, același județ, locul de baștină al mamei sale. A făcut studii la Colegiul de Medicină din Tiraspol, apoi la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Chișinău. Între timp, doi ani de zile a satisfăcut serviciul militar – da, firește, “la ruși”, într-o localitate din apropierea Moscovei, dar cu denumire mai curând românească (sau, de vreți, daco-romană): Reutovo. A lucrat ca medic primar, după care s-a consacrat muncii de profesor de istorie.

În martie 2009, în semn de protest față de impunerea, de către neobolșevicii kominterniști de la Chișinău, a predării unei istorii neconforme cu adevărul istoric, Iacob Cazacu-Istrati s-a concediat, luând drumul pribegiei. Mai exact, a plecat peste Ocean, în Canada, la Toronto, în această țară ce are ca simbol nu vreo seceră sau vreun ciocan, ci frunza de arțar, acolo stabilindu-se ceva mai înainte câteva din ființele cele mai dragi dumnealui.

Nu i-a fost ușor să se adapteze într-o lume cu totul străină “la vorbă și la port”, și nu numai. Și acum, după câțiva ani buni de aflare acolo, mai întâmpină mari greutăți, poate mai puține de ordin material, dar cu certitudine foarte multe de ordin spiritual, din zona inimii, din albia sufletului. Mai scutură din amarul străinătății venind Acasă, cât poate de des. Când e privat de șansa revenirii **aici**, se concolează **acolo** vorbind, scriind, cântând, dansând românește; implicându-se în diferite activități, de anvergură – cu pronunțat caracter național, în acel Babilon numit Toronto sau chiar Canada...

Astfel, este membru-fondator al Consiliului Unirii pentru reîntregirea neamului, vicepreședinte al organizației internaționale *Worldwide Romanian Forum (WRF)* – Forumul Românilor de pretutindeni (FRP), cu sediul la Câmpul Românesc din Hamilton. Pe acest Câmp Românesc din Canada, conaționalii noștri au putut reface un sat bucovinean, unde vară de vară sunt invitați oameni de seamă din spațiul cultural, artistic, științific și civic al românimii. Cât privește WFR-FRP, este un organism generator de idei și fapte bune, una dintre acestea, poate cea mai încărcată de semnificații, fiind și inițiativa de a sărbători 31 August ca Zi de omagiere a Limbii Române nu numai în R. Moldova, dar și în România, dar și pe alte palme de pământ unde se află traitori români: indiferent de felul cum au ajuns ei acolo; suficient să fie atașați de graiul strămoșesc, de alte valori naționale.

Colaborează, scriind articole de atitudine și eseuri, la prestigioase publicații culturale din Chișinău, București, Novi Sad (Banatul de Sud, “Sârbesc”), Toronto, New York etc. Spune cu subliniată mândrie că este reporter special, de Canada, pentru *Literatura și arta*, faimosul săptămânal al cărui laureat se află mai mulți ani la rând. Publică și în *Timputul* sau *Jurnal de Chișinău*, fără a uita de *Cuvântul* – un foarte bun ziar regional, cu viză de reședință la baștina sa. *Observatorul*, *Faptu' divers*, *Acasă*, alte ziare și reviste din Canada sau din SUA îi inserează frecvent articole și poeme, unele preluate de pe blogul personal al lui Iacob Cazacu-Istrati. A propos de pasiunea scrisului care, cu trecerea anilor se pare că îl marchează tot mai mult, însuși autorul nostru are un laitmotiv preferat, și foarte des întâlnit, ca un soi de

motto, la articole, eseuri, cronici etc., și anume: *“Scriu... Scriu din Dragoste și Dor pentru tot ce mi-i drag și scump, din Durerea pentru tot ce mă doare, din Speranța la un viitor mai fericit pentru urmași. Nu scriu întru slava mea... Scriu pentru a slăvi Patria și meleagul natal. Scriu pentru și despre voi, Oameni, care-mi sunteți dragi și scumpi, pe care vă iubesc așa, cum îmi iubesc Mama, Limba, Vatra strămoșească...”*

Despre istoricul și publicistul I. Cazacu-Istrati, tot el și un promotor pe cât de sincer pe atât de perseverent al românismului s-au expus, în presa tradițională sau electronica de pe trei continente, mai mulți colegi de breaslă, prieteni de idei. Inclusiv, legendarul scriitor Ovidiu Creangă, blândul și înțeleptul nonagenar cu care Iacob are o strânsă legătură amicală, aproape că familială. Cititorul interesat va putea găsi unele referințe în ultimul compartiment al acestei cărți. Ni s-a părut însă deosebit de semnificativ portretul făcut de dl prof. univ. dr. hab. în istorie Anton Moraru, din care reținem acest fragment: *„Dl prof. Iacob Cazacu-Istrati este un om al culturii naționale românești, având un mod de gândire bogat și multilateral. În viață, dânsul se ghidează de filosofia românismului și nu este de acord cu acei intelectuali care neagă această opțiune. Nici nu s-ar putea altfel! Dl Iacob Cazacu-Istrati a lucrat mult timp printre locuitorii satelor, atât intelectuali, cât și plugari, și a înțeles că oamenii noștri au viziuni corecte, bazate pe ideea națională. Alta e că basarabenii au fost expuși unei crunte deznaționalizări. Tocmai de aceea, pe drept consideră dumnealui, trebuie să amintim mereu populației noastre că suntem români, că avem o cultură veche și foarte bogată. Și nimeni nu va fi în stare să ne mai deznaționalizeze, atâta timp cât avem în societate așa intelectuali, luptători, oameni de bună-credință precum este Iacob Cazacu-Istrati”*.

Nu știm exact când s-a lăsat autorul nostru dus de valurile când mai blânde, când mai zbuțumate, ale poeziei. Cert e că în prezent lirica este o parte inseparabilă a existenței sale, adevăr observat și de „ochiul al treilea”, al lui Nicolae Dabija, care l-a și elogiât frumos într-un număr al revistei pe care o conduce de aproape trei decenii; aceste aprecieri pot fi citite și în volumul de față. Pentru conformitate, punem la dispoziția cititorilor cuvintele de prețuire la adresa poetului I. Cazacu-Istrati, scrise de alt intelectual de marcă, român stabilit în SUA: *„Când creează, poetul Iacob – observați, are prenume biblic și românesc –, concomitent apasă, parcă, pe clapele unui pian imaginar. Cuvintele lui dragi, românești, și melodia ce iese din ele, umplu spațiul armonios al Patriei sale. El este un virtuoz al acestui pian imaginar, partiturile fiind scrise din copilărie în Universul lui interior aidoma cu locul natal, cu locurile și timpurile ulterioare. Aceasta-i **Legea poetului Iacob**: transpunerea în muzică a dorurilor lui interioare, inspirate din izvoare, din codrii și ponoarele cu cireși și flori. Pentru Iacob, locul natal, loc mirific, este o lege fundamentală a existenței: „Vom reveni la vatră în curând, / Chiar fie și în chip de nepoți, / Iar nucul și căsuța surâzând / Să zică: S-au întors ai mei!...” (**Inima**)”*. Așa scris-a despre poezia autorului nostru dl dr. dr. Nicholas Andronesco, din Stamford, statul Connecticut, SUA, referindu-se la cele câteva culegeri de versuri editate de Iacob Cazacu-Istrati: *Destăinuiți* (Chișinău, 2003), *Florile Speranței* (Toronto, 2008), *Petale de dor și vis* (Chișinău, 2010). Vom menționa că în volumul de față – *Adevăruri pe frunze de arțar* – Iacob Cazacu-Istrati adună cele mai recente scrieri publicistice, dar și poezii, toate marcate de dorul de patrie și de neliniștea pentru destinul poporului drag.

Aici e locul să spunem cât se poate de răspicat că Iacob Cazacu-Istrati este un împătimit incorigibil de tot ce are mai sfânt poporul nostru: Limba Română, Istoria strămoșească, folclorul, datinile și obiceiurile naționale, credința nestrămutată în Dumnezeu Mântuitor al nostru, speranța în izbânda Binelui, adică a Dreptății istorice a românilor, împrăștiată, încă, în mai multe țări din jurul României, iar mai nou – și în zeci de state de pe toate paralelele și meridianele globului pământesc. Pentru el, expresia cea mai frumoasă a victoriei Binelui pe Pământ ar fi reunirea pământurilor despărțite de hotare, încă, împlinire ce

ar asigura un trai frumos, printre oameni de treabă, într-o Țară bogată și puternică – dar nu pentru străini, ci pentru ai săi bogată și puternică. Știu: în prezent, cuvântul *patriot* s-a cam demonetizat, unii chiar strâmbând din nas la auzul lui, cu deosebire când e însoțit de calificative gen: „înflăcărat”, „fervent”, „intransigent”, „aprig” etc. Tocmai de aceea, cu referire la patrioți ca Iacob Cazacu-Istrati aș prefera să utilizez îmbinarea *luptători neînfricați pentru adevăr* (vezi și primul element din titlul cărții!), pentru Dreptatea noastră românească, categoric opusă vânzolelilor ridicole, dar și primejdioase, ale așa-zișilor „moldoveniști”, recte, pseudopatrioți. În context, vom cita un gând strălucitor al marelui Eminescu, o cugetare ce se regăsește, la un loc potrivit, și în acest volum: „***Cel mai mare păcat al oamenilor e frica, spaima de a privi în față ș-a recunoaște adevărul. El e crud, acest adevăr, dar numai el folosește***”.

Cartea pe care vă îndemnăm să o deschideți, să o răsfoiți, apoi să și o citiți este, în fond, o culegere ordinară de lucrări ale unui profesor de liceu, istoric, iubitor de oameni și de Patrie, pe deasupra îndrăgostit de poezie, de folclor, de Limba Română. Veți găsi între copertele cărții pură publicistică, poezie de calitate, cronici și reportaje, luări de atitudine, recenzii și tablete. Multe din aceste scrieri sunt sincere, vibrante lecții de istorie – și veche, și modernă, și contemporană, cu totul recentă. Are, totuși, și un însemnat specific prezenta culegere: publicistul și poetul, istoricul și patriotul Iacob Cazacu-Istrati, vede de la distanță starea de lucruri de Acasă. Nu degeaba a spus un înțelept că dintr-o parte totul se vede mai altfel, de obicei – mai bine, mai corect, adică. Cele văzute Acasă – și nu mă refer obligatoriu la aspectele tragice ale existenței noastre – autorul le coroborează, le compară, le „măsoară” și le „cântărește” cu fațetele existențiale dintr-o lume mai așezată, în care omul are ceva mai multă (dar poate chiar infinit mai multă) valoare decât la noi, într-un spațiu în care oamenii erau considerați nimic mai mult decât niște mici șuruburi din monstruosul mecanism numit Stat sau Regim. Și ce-i mai important: și de acolo, ca și de aici, autorul percepe și prezintă lucrurile prin filtrul unui om bun și destoinic, dar și cu ochii unui înflăcărat patriot, ai unui român mândru de originea sa, de trecutul neamului său, pe care, vorba poetului, „până la lacrimi îl doare” Limba Română, muzica populară, datina și tradiția de la moși-strămoși.

Iacob Cazacu-Istrati este un om care știe bine rostul și prețul rădăcinilor – pentru o ființare normală, eficientă, durabilă – și a pomului, și a omului. Aceste *rădăcini* îl țin mereu aproape de Acasă, de semeni, de Țară; ele îi alimentează viziunile, trăirile și speranțele. Nu este întâmplător că motivul rădăcinilor e prezent și în una dintre cele mai inspirate poezii de ale sale, iar colateral, indirect – și în unele scrieri publicistice.

Din acest punct de vedere, nu poate să ne mire faptul că noua carte a lui Iacob Cazacu-Istrati se înfățișează și ca o cronică a splendorilor și dramelor generate de lupta pentru românism la mii de kilometri de Acasă: da, și acolo, peste Ocean, există impresionante manifestări de iubire de Neam și Țară, însă, cu regret, sunt dese și cazurile de sfidare a românismului, toate acestea provocând dezbinări, trădări, penibile lupte intestinale etc. Este formidabil că s-a găsit cineva să spună că românismul poate fi și iubit, dar și respins, aproape cu aceeași putere, nu numai în patrie, dar și hăt departe de fruntariile Țării. Astfel încât, românismul semnifică iubire, dar și responsabilitate, și iarăși mă gândesc ce minunat e că cineva, din preajma noastră, acceptă și această asumare. Îl am în vedere, desigur – și nu

numai aici, între copertele acestei cărți, dar și în alte forme ale posibilităților de informare – pe dl Iacob Cazacu-Istrati. Pentru aceasta ținem să-l felicităm din suflet, cu atât mai mult cu cât prilejul e cumva dublu: când ne apucasem de pregătirea pentru tipar a acestei cărți, sub egida editurii „Prometeu”, i-am spus că va deține astfel, prin volumul de față, o carte de vizită pe care va putea-o prezenta oricui, dar în primul rând celor dragi, și nu va avea de ce să roșească. Ei bine, cartea de vizită de care vorbeam, a lui Iacob Cazacu-Istrati, vă stă la îndemână. Rugăm să ne credeți că cine va îndrăzni – va citi-o cu interes și emoție, mulțumind, la o pagină sau alta, celui care a scris-o, poate și celor care au editat-o.

Vlad POHILĂ